

Simone Veil – išgyveno Holokaustą ir tapo pirmąja Europos Parlamento pirmininke moterimi (1927–2017 m.)

Teisininkė, politikė ir feministė, Simone Veil 1974–1979 m. buvo Prancūzijos sveikatos ministrė. Tuomet ji tapo Europos Parlamento nare ir buvo išrinkta jo pirmininke. Šias pareigas ji ėjo iki 1982 m. Tokiu būdu ji tapo pirmąja per tiesioginius rinkimus išrinkto Parlamento pirmininke ir pirmąja moterimi, ėjusia šias pareigas.

S. Veil Prancūzijoje žinoma visų pirma dėl abortų legalizavimo ir moterų gyvenimo bei kalinių sąlygų gerinimo. Europoje ji taip pat žinoma dėl per Antrąjį pasaulinį karą vykdytą Holokaustą nužudytų žydų atminimo pagerbimo ir išsaugojimo bei atsidavimo Europos vertybėms ir vienybei. Ja žavimasi ir dėl politinės, ir dėl asmeninės drąsos, padėjusios išgyventi Aušvico-Birkenau koncentracijos stovykloje.

S. Veil vaikystės patirtis ir skaudūs išgyvenimai per Antrąjį pasaulinį karą nulėmė jos pasiryžimą siekti vieningos Europos – šiam reikalui ji paskyrė visą savo likusį gyvenimą.

Ankstyvasis gyvenimas

Simone Jacob gimė 1927 m. liepos 13 d. žydų šeimoje Nicoje, Prancūzijoje. Ji ir kiti jos šeimos nariai 1944 m. buvo suimti ir išvežti į nacių koncentracijos stovyklas – pirmiausia Aušvico-Birkenau, po to – Bobreko ir galiausiai Bergeno-Belzeno. Simone su dviem seserimis išgyveno, bet abu tėvai ir brolis stovyklose mirė. 1945 m. gegužę ji grįžo į Paryžių ir pradėjo teisės ir politikos mokslų studijas. 1946 m. ji ištėkėjo už Antoine'o Veil'io.

Politinės veiklos pradžia

S. Veil tapo teisėja ir teikė konsultacijas teisingumo ministrams, tarp jų – ir François Mitterrandui. 1970 m. ji tapo pirmąja Teisėjų Tarybos (*Conseil supérieur de la magistrature*) generaline sekretore moterimi. Pasakojama, kad kai 1974 m. balandį Valéry Giscardas d'Estaingas tapo Prancūzijos prezidentu, jis apsilankė pas Antoine'ą Veilį, ketindamas pakviesti jį dirbti savo formuojamoje naujoje vyriausybėje, tačiau besisvečiuodamas apsigalvojo ir, nusprendęs neskirti ministru Anoinė'o, toms pareigoms pasirinko jo žmoną Simone.

Ji tapo Giscardo d'Estaingo vyriausybės sveikatos apsaugos ministre. Netrukus po paskyrimo ji ėmėsi sunkios kovos dėl abortų legalizavimo Prancūzijoje. Jai pavyko pasiekti pergalę tik tada, kai Nacionalinėje Asamblėjoje ją parėmė opozicija ir padėjo 1975 m. priimti atitinkamą įstatymą. Tai buvo įvertinta kaip reikšmingas pasiekimas, o teisės aktas tapo žinomas kaip „Veil įstatymas“ („*la loi Veil*“).

Atsidavimas vieningos Europos idėjai

Po karo, išgyvenusi Holokaustą, S. Veil sunkiai pajėgė suvokti, kaip viena Europos šalis gali kariauti su kita. Vykdydama politinę veiklą Prancūzijoje, ji vis daugiau jėgų skyrė Europos, kurioje tokie žiaurumai niekada nebeprisikartotų, idėjai, todėl, kai pezi-dentas Giscardas d'Estaingas pasiūlė jai būti pirmąja jo partijos sąraše per pirmuosius tiesioginius Europos Parlamento rinkimus 1979 m., Simone nedvejodama sutiko.

S. Veil buvo pateko į Europos Parlamentą ir buvo išrinkta jo pirmininke, tokiu būdu tapdama pirmąja tiesiogiai išrinkto Europos Parlamento vadove ir pirmąja moterimi, vadovaujančia ES institucijai. Ji taip pat pirmininkavo Teisės reikalų komitetui ir buvo aplinkos, politikos reikalų, užsienio reikalų ir saugumo komitetų bei Žmogaus teisių pakomitečio narė. Ji taip pat dirbo 1990 m. įsteigtame specialiajame Vokietijos susivienijimo komitete.

Per savo darbo Europos Parlamente laiką ji taip pat buvo Liberalų ir demokratų frakcijos, vėliau tapusios Liberalų ir demokratų reformuotojų frakcija, pirmininkė ir pirmininko pavaduotoja. 1981 m. ji gavo Karolio Didžiojo premiją, kuri skiriama pagerbiant laureato indėlį į Europos vienybę.

Vėlesnė veikla

Po 14 metų Europos Parlamente S. Veil 1993 m. grįžo į Prancūzijos politiką ir iki 1995 m. ėjo valstybės bei sveikatos ir socialinių reikalų ministro pareigas. 1998 m. ji buvo paskirta į Prancūzijos Konstitucinę tarybą. 2001–2007 m. ji buvo pirmoji Holokausto atminties fondo („*Fondation pour la Mémoire de la Shoah*“) pirmininkė. 2005 m. ji agitavo už Sutartį dėl Konstitucijos Europai.

Kai 2008 m. S. Veil buvo išrinkta į Prancūzijos Akademiją („*Académie Française*“) – tokia garbė suteikta tik saujelei moterų – ant jos ceremonialinio kardo, kuris nukalamas kiekvienam Akademijos nariui, buvo išgraviruoti trys įrašai: jos Aušvico tatuiruotės numeris 78651, Prancūzijos Respublikos šūkis „Laisvė lygybė, brolybė“ ir Europos Sąjungos devizas „Suvienijusi įvairovę“.

2011 m. esplanada priešais pagrindinį Europos Parlamento pastatą Briuselyje jos garbei pavadinta „Agora Simone Veil“, o 2012 m. ji apdovanota Garbės Legiono („*Légion d'honneur*“) Didžiuoju kryžiumi. S. Veil mirė 2017 m. birželio 30 d. Europos Parlamento Pirmininkas Antonio Tajani, pagerbdamas S. Veil atminimą, teigė, kad ji buvo „*didi Europos Parlamento pirmininkė, ES sąžinė, kovotoja su antisemitizmu ir moterų teisių gynėja. Jos žodžiai apie moteris ir antisemitizmą išlieka svarbūs ir šiandien*“. 2018 m. liepą jos palaikai palaidoti Paryžiaus Pantheonu. Ji – tik penktoji moteris, kuriai suteikta tokia garbė.

Europos Parlamento Pirmininkė Simone Veil kalba su Altiero Spinelli 1981 m.